

OECD Employment Outlook - 2005 Edition

Summary in Finnish

OECD-työllisyyskatsaus - painos 2005

Yhteenveto suomeksi

Pääkirjoitus

Globalisaatio: haasteesta selviytyminen

John P. Martin
työllisyys-, työvoima- ja sosiaaliasiain sihteeri
kesäkuu 2005

Globalisaation monet kasvot, jotka heijastuvat kasvavaan tuonteiin, ulkomaisten suorien investointien poisvirtaamiseen (joskus sidottu suoraan tuotannon ongelmiin) ja maahanmuuttajien sisäänvirtaamiseen ovat viimeaikoina vaikuttaneet työtilanteen epävarmuuden kasvuun monissa OECD-maissa. Joidenkin kommenttien mukaan globalisaatio johtaa huomattaviin työpaikkojen menetyksiin, eikä ainoastaan teollisuudessa vaan yhä enenevässä määrin myös joissakin tähän mennessä eikaupallisissa palveluissa, sekä painostaa monien OECD-työntekijöiden palkkoja ja työolosuhteita laskuun. Kun tämä kaikki yhdistetään nopeaan teknologiseen muutokseen (esim. IT-sektori ja Internet) työpaikkojen menetykset eivät kohdistu ainoastaan teollisuuden työntekijöihin, vaan myös moniin toimihenkilöihin. Levottomuutta kasvattaa kahden suuren liikatyövoiman maan, Kiinan ja Intian nopea integroituminen maailmankauppajärjestelmään, kuin myös viimeaikainen EU:n laajentuminen.

Ei ole yllättävää, että levottomuus on suurimmassa osassa OECD-maita noussut suhteellisen jähmeän työllisyyskasvun takia. Koko OECD-alueen kattavan vuosien 2005-

2006 työllisyysraportin mukaan OECD:n arviot ovat pienessä kasvussa. Nykytietämyksen valossa OECD-alueella tulee vuonna 2006 olemaan 36 miljoonaa työtöntä, mikä on vain miljoonan vähemmän kuin vuonna 2004.

Globalisaatio pitää lupauksensa korkeammasta elintasosta...

Kyseisenlaiset huolet ovat ristiriidassa sen tosiasian kanssa, että menneet kaupan ja investointien vapauttamiseen liittyvät episodit ovat olleet tärkeä tekijä kasvavassa työllisyydessä ja nousevassa elintasossa. Avautuessaan yhä enemmän markkinat luovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia kaikille osallistuville maille, lisäävät kuluttajan vaihtoehtoja ja antavat tilaa suuremmille reaalityuloille. Kokemus kertoo myös, että protektionistinen politiikka on vie umpikujaan: avoimen talouden maat näyttävät kasvaneen taloudellisesti enemmän kuin maat joissa on vähemmän avoin talous.

... mutta aiheuttaa myös sopeuttamiskustannuksia

Kaupan voittojen realisoiminen vaatii kuitenkin tuotannontekijöiden siirtämistä pois niiltä aloilta missä maa on kauppakumppaneitaan tehottomampi, ja kohti sellaisia aloja missä se on suhteellisesti tehokkaampi. Tämä tarkoittaa, että työpaikkojen menetys joillakin sektoreilla ja työmahdollisuuksien avautuminen toisilla on globalisaatioprosessissa väistämätöntä. Haasteena on varmistaa, että sopivien työntekijöiden ja uusien työpaikkojen yhteensovitusprosessi toimii mahdollisimman sulavasti.

Yhteensovitushaasteen suuruus on asetettava oikeisiin mittasuhteisiin. Vain murto-osa OECD-maissa tilastoiduista työpaikkojen menetyksistä voidaan suoraan yhdistää kaupan ja investointien vapautumiseen. Tämän osoittamiseksi tiedot 15 OECD-maasta ajanjaksolta 1900-2000 paljastavat, että korkean tuontikiilpailun alat käsittivät keskimäärin vain 4 prosenttia kokonaistyöllisyydestä. Joka tapauksessa yhteensovitus ei ole automaattista eikä mutkatonta. Ensimmäisessä kappaleessa todetaan, että korkean tuontikiilpailun alojen työntekijät, jotka menettävät työpaikkansa, tulevat hitaammin uudelleen työllistetyiksi, ja uudelleen työllistyttyään kokevat suurempia palkkaleikkauksia kuin muut työpaikan menettäneet. Tästä heijastuu se tosiasia, että muihin työpaikkansa menettäneisiin verrattuna kaupallisen alan työttömäksi jääneet ovat vanhempia ja vähemmän koulutautuneita, ja heillä on usein katoavien ammattien ja toimialojen erityistaitoja.

Kaupalliselta alalta työttömiksi jääneille suunnatut ohjelmat voivat olla tietyissä tilanteissa oikeutettuja...

Vaikka kaupallisen alan työttömät ovat keskimäärin muita ryhmiä taipuvaisempia kärsimään yhteensovitusvaikeuksista, siitä ei välttämättä tarvitse seurata erityisiä muutoksia toimintatavoissa. Saattaa kuitenkin olla tarvetta täsmätukitoimien toteuttamiseen sekä uudelleentyöllistämispalveluille, kun kaupallisen alan kriisi vaikuttaa

suhteettomasti tietyillä alueilla ja siten aiheuttaa työttömyyskausia paikallisilla työmarkkinoilla, joilla on tarjolla vain muutamia vaihtoehtoisia työpaikkoja. Kuten kappaleessa 2 on esitetty, alueelliset työllisyyspätasapainot ovat usein sitkeitä, jopa niissä maissa, joissa työntekijät liikkuvat suhteellisen paljon alueelta toiselle. Niin ikään täsmäohjelmat saattavat olla järkeviä, jos kaupan ja investointien vapautuminen vaikuttaa kokonaisuun sektoreihin. Ongelma on erityisen akuutti silloin kun rappeutuvat sektorit sijaitsevat jo valmiiksi lamasta kärsivillä alueilla. On kuitenkin tiedostettava, että kyseisenlaisilla kohdistetuilla toimilla on monenkirjava maine: joskus ne ovat esteenä yhteensovittamiselle. Niitä tulee siis käyttää säästeliäästi sekä nimenomaan yhteensovittamisen helpottamiseksi ja ajallisesti rajoitetusti.

Lisäksi joskus väitetään kaupalliselta alalta työttömiksi jääneiden vaativan yleistä avunantoa sillä perusteella, että heidän tilanteensa on tulosta harkitusta poliittisesta päätöksestä vapauttaa kaupan ja investointien virrat, jotka nostavat tuloja ja hyvinvointia muualla yhteiskunnassa. Tämän argumentin paljon Yhdysvalloissa käytetty variantti on, että ilman kaupalliselta alalta työttömiksi jääneisiin kohdistuvaa apua voi olla mahdotonta noudattaa kaupan liberalisoinnin aloitteita. Jos sellaiset poliittiset argumentit menevät läpi, on minimoitava tehottomuus ja epäoikeudenmukaisuus, jotka voivat olla tulosta kaupanalan työttömien valitsemisesta avustettaviksi, vaikka muidenkin alojen työttömillä voi olla samankaltaisia ongelmia.

... mutta tavoitteena on taata toimeentulotukea työnpaikkansa menettäneille, sekä kannustaa uudelleentyöllistymisessä

Paitsi näissä erityistilanteissa, kaupallisen alan työelämästä syrjäytymisen haasteet ovat pitkälti samanlaisia kuin yleensäkin työn menetyksen aiheuttamat haasteet. Siksi ensisijainen tarve on järjestää toimeentulotukea työnsä menettäneille yleisesti, kuin myös edistää heidän uudelleen työllistymistään.

Työttömyysturva on kaikkein ilmeisin tapa korvata työnsä menettäneille tuontikilpailu ja paikan vaihtaminen. Työttömyysturva saattaa edistää oikeudenmukaisuustavoitteita johtamalla kansainvälisen taloudellisen yhdentymisen tukien ja kustannuksien tasapuolisempaan jakeluun. Ne voivat edesauttaa myös tehokkuustavoitteiden saavuttamisessa mahdollistamalla sen, että työnhakijat voivat etsiä pidempään työpaikkaa, jossa voivat käyttää taitojaan. Mutta siitä voi aiheutua myös tehottomuutta, sillä työttömyysturvalla on taipumus turruttaa kannustusta työpaikkaa vaihtavien työntekijöiden uuden työn etsinnässä. Työvoiman tarjonnan esteet voivat olla erityisen vahvoja silloin kun työpaikkaa vaihtavat työntekijät, joiden työkokemus ja taidot sekä tarjolla olevat työpaikat eivät kohtaa. Sellaisten työntekijöiden täytyy usein hyväksyä merkittävä leikkaus palkassa työllistyäkseen uudelleen. Sellaisissa tapauksissa työttömyysturvamaksut vaikuttavat melko vaatimattomilta verrattuna toivottuihin ansioihin, ja asettaa siten vahvan työttömyysansan.

Koska poliittinen tarve on varmistaa että syrjäytetyillä työntekijöillä on mahdollisuuksia ja kannustimia sopeutua, olisi vältettävä toimenpiteitä, jotka kannustavat syrjäytettyjä työntekijöitä vetäytymään työmarkkinoilta esimerkiksi aikaisen eläköitymisen, työkyvyttömyyskorvausten tai työttömyysturvan ja höllien

*...työnmenetyksestä kertova
ennakkotiedonanto sekä työnhakuapu voivat
myös auttaa...*

Toimialan kriisistä johtuvat työpaikkojen menetykset ovat joskus tarpeeksi ennustettavia, jotta sopeutumisapu voidaan aloittaa jo ennen työttömyyskautta. Lomautusta edeltävä ennakkotiedonanto, joka on usein lainsäädännön edellyttämä, voi järjestää aikaa ennakkotoimenpiteille. Se antaa työntekijöille myös varaslähdön uuden työpaikan etsintään. Työpaikkaa vaihtavat työntekijät, jotka saavat ennakkotiedonannon ovat työttöminä usein vähemmän aikaa kuin ilman ennakkovaroitusta lomautetut työntekijät, ja niillä työntekijöillä, jotka ovat saaneet ennakkotiedonannon, on myös havaittu positiivisia vaikutuksia palkkaan syrjäytyksen jälkeen. Julkisista työvoimapaikatuista lomautukset julkaisseisiin yrityksiin lähetetty henkilökunta tai jopa julkisen työnvälitystoimiston perustaminen lomauttavan yrityksen tiloihin voi olla varsin hyödyllistä.

*... ja, yleisemmin, käytössä tulisi olla hyvin
toimivat työmarkkinat*

Siellä missä työmarkkinoiden kokonaistilanne on vahvempi, on helpompaa avustaa työnsä menettäneitä työntekijöitä löytämään uusia työpaikkoja. Tältä osin on tärkeämpää kuin koskaan varmistaa työmarkkinoiden dynaamisuus sekä työikäisten mahdollisuudet ja kannusteet työntekoon. OECD:n työstrategian jatkuva uudelleenarviointi tarjoaa kokonaisvaltaiset raamit tämän saavuttamiseksi.

*Lyhyesti sanoen, globalisaation
sopeuttamiskustannukset tulisi tunnustaa ja
keskittyä niihin politiikalla*

Kaiken kaikkiaan väitteet, että globalisaatio olisi suurin syy OECD-maissa koettuihin työmarkkinoiden ongelmiin, ovat liioiteltuja. Prosessi, jonka kautta avointen markkinoiden voitot ilmenevät, johtaa kuitenkin ylimääräisiin kustannuksiin, ja nämä kustannukset tulisi tunnustaa ja niihin tulisi keskittyä yleisillä, poliittisilla toimenpiteillä, jotka hyvittävätkin työnsä menettäneille samalla kun edistävät uudelleentyöllistymismahdollisuuksia. Epäonnistuminen globalisaation työntekijöiden sopeuttamishaasteiden tunnistamisessa ja tarpeellisten uudistusten toteuttamisessa voi heikentää pörssikauppapolitiikan julkista tukea

© OECD 2005

Tämä yhteenveto ei ole virallinen OECD-käännös.

Tämän yhteenvedon kopioiminen on sallittua sillä edellytyksellä, että OECD:n tekijänoikeudet ja alkuperäisen julkaisun nimi mainitaan.

Monikieliset yhteenvedot ovat käännettyjä otteita OECD:n julkaisuista, jotka on julkaistu alunperin englanniksi ja ranskaksi.

Julkaisuja on saatavilla maksutta OECD:n verkkokirjastossa osoitteessa www.oecd.org/bookshop/

Lisätietoja antaa: OECD Rights and Translation unit,
Public Affairs and Communications Directorate.

rights@oecd.org

Faksi: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Vieraile osaston verkkosivuilla osoitteessa www.oecd.org/rights/

